

مدل یابی رابطه ساختاری امنیت و شادکامی اجتماعی با نقش واسطه‌ای سرمایه‌های روانشناختی: مورد مطالعه شهر اهواز □

Structural Modeling Relationship between Social Security and Happiness with the Mediating Role of Psychological Capital: Case Study of Ahvaz City □

Yaser Garavand, MSc ✉

Asghar Atashafrooz, PhD

Ali Anbari, MSc

یاسر گراوند *

دکتر عسگر آتش افروز *

علی عنبری **

Abstract

چکیده

The purpose of this article was using structural equation modeling to explore the relationship between social security and happiness with the mediating role of psychological capital. The method of the present research was descriptive-correlational. The statistical population consisted of all 15-65 year-old people in Ahvaz, 4th district. Using Kerjesi and Morgan table, 404 people were selected by random cluster sampling. Research data were collected using Social Security, Psychological Capital and Oxford Happiness Questionnaires. Data analysis in this study was performed using structural equation modeling path analysis method. The results of the model's compilation phase showed that fitting indicators of the model are appropriate. According to this model, the indirect effect of social security on social happiness was significant by means of psychological capital ($\beta = 0.25$) at the significance level of $p < 0.05$. The results also showed that social security on social happiness ($\beta = 0.46$, $p < 0.01$), psychological capital on social happiness ($\beta = 0.32$, $p < 0.05$) and social security on psychological capital ($p = 0.27$, $p < 0.05$) had a direct effect. In sum, the results showed that social security through the influence of psychological capital, as an influential mediator, can affect social happiness.

هدف پژوهش حاضر، مدل یابی رابطه ساختاری امنیت و شادکامی اجتماعی با نقش واسطه‌ای سرمایه‌های روانشناختی بود و از لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه افرادی که سن آنها در دامنه ۶۵-۱۵ سال در منطقه ۴ شهر اهواز می باشد که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد ۴۰۴ نفر بر اساس نمونه گیری خوشه‌ای تصادفی به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. گردآوری داده های تحقیق با استفاده از پرسشنامه‌های امنیت اجتماعی و سرمایه روانشناختی و شادکامی آکسفورد، صورت گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش با روش تحلیل مسیر از نوع مدل یابی معادلات ساختاری انجام شد. یافته‌های مرحله تدوین مدل نشان داد شاخص های برازش مدل، مناسب می‌باشند. مطابق با این مدل، ارتباط غیرمستقیم امنیت اجتماعی به شادکامی اجتماعی از طریق سرمایه روانشناختی $\beta = 0.25$ در سطح معنی داری $p \leq 0.05$ معنی دار بود. همچنین نتایج نشان داد که امنیت اجتماعی بر شادکامی اجتماعی ($\beta = 0.46$, $p \leq 0.01$)، سرمایه روانشناختی بر شادکامی اجتماعی ($\beta = 0.32$, $p \leq 0.05$) و امنیت اجتماعی بر سرمایه روانشناختی ($\beta = 0.27$, $p \leq 0.05$) اثر مستقیم داشت. در مجموع امنیت اجتماعی به واسطه سرمایه‌های روانشناختی به عنوان یک میانجی با نفوذ می‌تواند بر شادکامی اجتماعی تأثیرگذار باشد.

Keywords: social security, psychological capital, social happiness

کلیدواژه‌ها: امنیت اجتماعی، سرمایه‌های روانشناختی، شادکامی اجتماعی

□ Department of Educational Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, I. R. Iran.

✉ Email: yasergaravand2015@gmail.com

□ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۶/۶ تصویب نهایی: ۱۳۹۸/۱۰/۱۵

* گروه روان شناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز

** دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهقان اصفهان

● مقدمه

جامعه‌ای قادر است به سوی هدف‌های متعالی و ایده‌آل خود حرکت کند که تجربه همیشگی اعضای آن جامعه، شادکامی و شادی باشد زیرا شادی بر افزایش سلامت روانی و جسمانی بسیار مؤثر است (حسن‌نیا، صالح صدق‌پور و دماوندی، ۱۳۹۳). در واقع شادکامی از این جنبه حائز اهمیت است که آشکار شده است که به طور تجربی با پیامدهای فردی، روانشناختی، جسمانی، رفتاری و اجتماعی مثبت ارتباط دارد (داینر و چان، ۲۰۱۱). بنابراین شادکامی نه تنها خود یک هدف ارزشمند است بلکه بر سایر جنبه‌های مهم زندگی نیز اثرگذار است (داینر و ریان، ۲۰۰۹). لایومیرسکی، شلدون و شید (۲۰۰۵) اعتقاد دارند که افراد شاد از الگوهایی برخوردارند که در تفسیر اتفاقات تسهیل‌گر هیجانات مثبت، معنا بخش به زندگی و مولد حس ارزشمندی در آنان می‌باشند. افراد شاد از لحاظ ساختار فکری، قضاوت و انگیزش با افراد ناشاد متفاوت هستند و داری بازدهی فردی و خانوادگی، شغلی، تحصیلی و اجتماعی بالاتری می‌باشند (یعقوبی و برادران، ۱۳۹۰). در واقع افراد با حالت خوشی و ناخوشی، به زندگی خویش رنگ می‌بخشند. افرادی که دارای شادکامی بیشتری هستند، از آرامش و احساس امنیت بالاتر، تصمیم‌گیری راحت‌تر، میزان کار مطلوب و مشارکت بیشتر و زندگی سالم و پر انرژی برخوردارند. به همین دلیل مطالعات مربوط به شادکامی و عوامل مؤثر بر آن از مهم‌ترین اولویت‌های روانشناسی مثبت به حساب می‌آیند (حسن‌نیا و همکاران، ۱۳۹۳).

نظریه‌پردازان تعاریف متعددی از شادکامی ارائه کرده‌اند که در همه آن‌ها نوعی تجربه کردن احساسات مثبت به چشم می‌خورد. شادکامی یعنی احساسات مثبت زیاد، رضایت بالا از زندگی و احساسات منفی نادر داشتن. که این سه عامل از مؤلفه‌های اساسی بهزیستی روانی می‌باشند (لیوبومیرسکی، ۲۰۰۵). شلدون و لیوبومیرسکی (۲۰۰۴) سه مؤلفه کلیدی را در شادکامی مؤثر می‌دانند که عبارتند از «نقطهٔ تثبیت»، «شرایط» و «فعالیت‌های عمدی». نقطهٔ تثبیت به ویژگی‌های ژنتیکی و شخصیتی اشاره دارد. «شرایط» شامل متغیرهای مانند سن، وضعیت تأهل، وضعیت استقلال و درآمد، تسهیلات، خانواده، مذهب و... است و «فعالیت‌های عمدی»، دربرگیرندهٔ فرآیندهای تلاش‌مدار و هدفمند زندگی فرد می‌باشد و شامل جنبه‌های شناختی (مانند داشتن نگرش‌های مثبت و کمال‌گرا)، رفتاری (مانند ابراز علاقه به دیگران یا ورزش کردن) و «خواست‌های ارادی»^۱ (مانند تعیین کردن و دنبال کردن هدف‌های شخصی

معنی دار) می باشد.

مطالعات نشان داده اند که شادکامی علاوه بر متغیرهای فردی به متغیرهای اجتماعی وابسته است که می توانند فرد را به سوی تحقق اهداف و آرزوهای فردی سوق دهند و زمینه ساز تحقق فضایی باشند که فرد در آن بتواند به کنش متقابل و ارتباط با هموعانی که باعث ایجاد آرامش و اطمینان خاطر وی برای زندگی مناسب اند باشند (هزارجریبی و آستین افشان، ۱۳۸۸).

«امنیت اجتماعی» توانایی جامعه در دفاع از ویژگی های اساسی خود در برابر حوادث، واکنش ها، تغییرات و تهدیدهای واقعی و احتمالی است. در واقع امنیت اجتماعی آرامش و آسودگی خاطری است که هر جامعه مؤظف است برای اعضای خود ایجاد کند (بیگس، ۲۰۰۲). این در حالی است که ارتقاء امنیت اجتماعی منجر به کاهش دامنه شیوع کجروی ها و آسیب های اجتماعی، کاهش کنش های اعتراض آمیز، افزایش شأن، منزلت و اقتدار نیروهای نظامی، پاکسازی سیمای کشور از کجروی ها و نابهنجاری ها، فراهم آوردن زمینه رشد، بالندگی و پیشرفت فردی و جمعی و افزایش نشاط و شادابی می شود (عبدی، صارمی و ساعدی، ۱۳۸۷).

در ارتباط با نقش «امنیت اجتماعی» بر شادکامی اجتماعی، جایگاه میانجیگری های مختلفی همچون «سرمایه روان شناختی» بسیار با اهمیت است. این متغیر به جزء تأثیری که خود به طور مستقیم بر شادکامی می گذارد، به شکل یک میانجی یا واسطه برای افزایش تأثیر متغیر امنیت اجتماعی عمل می کند. هر چند در خصوص اثرپذیری مستقیم سرمایه روان شناختی از امنیت اجتماعی پژوهش خاصی صورت نگرفته است اما می توان این چنین استنباط کرد که با توجه به اینکه در سایه امنیت اجتماعی امکان حمایت های اجتماعی (حمایت خانواده، دوستان، همکاران و ....) فراهم می گردد، و در پژوهش های متعددی (جعفری و مجیدی مقدم، ۱۳۹۲؛ لی و همکاران، ۲۰۱۴) نقش «حمایت اجتماعی» در ایجاد، تقویت و توسعه سرمایه روان شناختی مورد تأکید قرار گرفته است، بنابراین به نظر امنیت اجتماعی بر سرمایه های روان شناختی افراد تأثیرگذار است و می تواند زمینه ساز بروز ویژگی هایی چون امید و خوش بینی و تاب آوری در شرایط مشکل، در افراد باشد.

سرمایه روان شناختی یک حالت روان شناسی مثبت و رویکرد واقع گرا و انعطاف پذیر

نسبت به زندگی است که از چهار مؤلفه شامل: «امید»، «خوش بینی»، «تاب آوری» و «خودکارآمدی» تشکیل شده است، هرکدام از این سازه‌ها به‌عنوان یک ظرفیت روانشناسی مثبت در نظر گرفته می‌شوند (لوتانز، یوسف و اولیو، ۲۰۰۷).

پژوهش‌های مختلف رابطه مثبت میان مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی و شادکامی را نشان داده‌اند، از جمله لور (۲۰۱۴) در مطالعه خویش میان تاب‌آوری و شادکامی رابطه مثبت و معنی‌داری یافت، همچنین حاج حسینی، سلیم احمد، اژه‌ای و نقش (۱۳۹۷) در مطالعه خود نشان دادند که تاب‌آوری منجر به افزایش سلامت عمومی می‌شود. ساریکام (۲۰۱۵) در پژوهشی میان امید و شادکامی به رابطه مثبت و معنی‌داری را نشان داد. در تحقیق عبدالخالق و لستر (۲۰۱۷) ارتباط مثبت و معنی‌داری میان خودکارآمدی و شادکامی گزارش کردند. مطالعه ساربان (۱۳۹۲) نشان داد که سرمایه روان‌شناختی در ارتقای کیفیت شاخص‌های زندگی مؤثر است. علاوه بر این، آلبو و کارکوس (۲۰۱۵) در تحقیق خویش به این یافته رسیدند که سرمایه روان‌شناختی تمایل به خشونت را از طریق کاهش احساسات منفی مانند اضطراب، تنیدگی و برافروختگی را کاهش می‌دهد.

بنابراین با توجه به موارد ذکر شده، می‌توان نتیجه گرفت که توجه به مسئله امنیت و شادکامی اجتماعی در جوامع امروزی بسیار حائز اهمیت است. اما با این وجود مرور پیشینه پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که به نقش واسطه‌ای سرمایه روان‌شناختی در رابطه میان امنیت و شادکامی اجتماعی توجه چندانی نشده است و به ویژه تاکنون در حوزه تحقیقات امنیتی در داخل و خارج کشور مطالعه‌ای که اثرپذیری سرمایه روان‌شناختی از امنیت اجتماعی و پیامدهای مستقیم و غیر مستقیم این اثرپذیری را مورد بررسی قرار داده باشد صورت نگرفته است که این امر یکی از نقاط ضعف پژوهش‌های قبلی است که پژوهشگران در پژوهش حاضر سعی دارند با انجام این تحقیق با گسترش ادبیات موجود در خصوص امنیت اجتماعی و سرمایه روان‌شناختی مبنای را برای انجام مطالعات بیشتر توسط سایر محققان فراهم نمایند.

● روش

پژوهش حاضر، به لحاظ هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع پژوهش‌های توصیفی همبستگی از نوع الگوی معادلات ساختاری و

به لحاظ معیار زمان، مقطعی است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه افرادی که سن آنها در دامنه ۶۵-۱۵ سال در منطقه ۴ اهواز می‌باشد. در پژوهش حاضر برای تعمیم نتایج و دقت برآوردهای جامعه آماری حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۳۸۴ نفر مشخص گردید که برای اطمینان از صحت کفایت حجم نمونه، در نظر گرفتن افت آزمودنی‌ها و تعمیم پذیری بیشتر تعداد ۴۲۰ پرسشنامه توزیع گردید که از بین ۱۶ پرسشنامه به علت ناقص و مخدوش بودن پاسخ‌ها کنار گذاشته شدند و در نهایت تحلیل بر روی داده‌های ۴۰۴ نفر انجام شد، همچنین چنانچه معیار کلاین (۲۰۱۵) یعنی به اعضای هر متغیر پنهان ۲۰ نفر را برای تعیین حجم نمونه در پژوهش‌های از نوع مدل معادلات ساختاری در نظر بگیریم مشاهده می‌شود که نمونه تعیین شده برای انجام تحقیق کفایت می‌کند. این تعداد با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند. پیش از تکمیل ابزارها، رضایت شرکت‌کنندگان برای تکمیل ابزارها جلب گردید. همچنین در این مطالعه دو شرط ورود به مطالعه ۱. تعلق گروهی، یعنی فرد شهروند منطقه چهار شهر اهواز باشد ۲. قرار داشتن فرد به لحاظ دامنه سنی در محدوده ۶۵-۱۵ سال بود. همچنین عدم تمایل به همکاری در پژوهش ملاک خروج شرکت‌کنندگان از مطالعه در نظر گرفته شدند.

● ابزار

□ الف: سیاهه شادکامی آکسفورد^۱: که در سال ۲۰۰ توسط هیلز و آرگایل ساخته شد. اعتبار ابزار آکسفورد را هیلز و آرگایل به کمک ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ و اعتبار باز آزمایی آن را ۰/۷۸ گزارش کرده‌اند و روایی آن را هم با دو روش روایی همگرا و واگرا مورد تأیید قرار دادند. در پژوهش هادی نژاد و زارعی (۱۳۸۸) اعتبار ابزار از طریق بازآزمایی با فاصله زمانی ۴ هفته، ۰/۷۸ بدست آمد و آلفای کرونباخ در مرحله آزمون برابر با ۰/۸۷ برابر بود. همچنین در پژوهش حاضر اعتبار ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شده که مقدار ۰/۸۵ به دست آمد که نشان از اعتبار قابل قبول این مقیاس می‌باشد.

□ ب: پرسشنامه امنیت اجتماعی: که توسط صحابی (۱۳۸۹) ساخته شده است برای گردآوری نمره‌های امنیت اجتماعی استفاده شد، این ابزار دارای ۲۵ ماده و سه بعد عبارت امنیت اجتماعی، عملکرد نیروی انتظامی و قوانین حکومتی می‌باشد. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات متخصصین آزمون‌سازی و استفاده از روش تحلیل عاملی تأیید شده است.

همچنین اعتبار آن نیز با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه گردید. آلفای این پرسشنامه ۰/۷۸ بدست آمد که نشان دهنده اعتبار قابل قبول این پرسشنامه می باشد. دهقان زاده و برنا (۱۳۹۸) در پژوهش خود اعتبار این ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش کرده اند. برای محاسبه اعتبار این ابزار در پژوهش حاضر از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که مقدار آلفا برای کل مقیاس امنیت اجتماعی و خرده مقیاس های امنیت اجتماعی، عملکرد نیروی انتظامی و قوانین حکومتی به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۸، ۰/۷۹ و ۰/۷۵ به دست آمد که حاکی از پایا بودن مقیاس است.

□ ج: پرسشنامه سرمایه روان شناختی^۳: این ابزار ۲۴ سؤالی و شامل چهار خرده مقیاس امیدواری، تاب آوری، خوش بینی و خودکارآمدی است. لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) با استفاده از تحلیل عاملی و معادلات ساختاری روایی عاملی آزمون مورد تأیید قرار داده اند. اعتبار ابزار در ایران توسط هاشمی نصرت آباد، باباپور خیرالدین و بهادری خسروشاهی (۱۳۹۰) بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش شده است. در مطالعه حاضر نیز برای احراز اعتبار این ابزار از روش آلفای کرونباخ استفاده شده که مقدار ۰/۸۶ به دست آمد. و برای مقدار آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های امیدواری (۰/۷۸)؛ تاب آوری (۰/۸۱)؛ خوش بینی (۰/۷۹) و خودکارآمدی (۰/۸۳) به دست آمد.

● یافته ها

جدول ۱ میانگین و (انحراف معیار) به ترتیب برای متغیرهای امنیت اجتماعی ۷۸/۲۱ (۱۶/۴۶)، سرمایه روان شناختی ۱۰۵/۴۸ (۱۸/۳۰) و شادکامی ۷۲/۶۶ (۱۳/۳۶) را نشان می دهد. همچنین، نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان می دهد که بین امنیت اجتماعی و سرمایه روان شناختی ضریب همبستگی برابر ($r_{xy}=0/38$ ؛ $p=0/05$)، بین امنیت اجتماعی و شادکامی ضریب همبستگی برابر ($r_{xy}=0/46$ ؛ $p=0/05$) و بین سرمایه روان شناختی و شادکامی ضریب همبستگی برابر ($r_{xy}=0/40$ ؛ $p=0/05$) می باشد.

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳
۱. امنیت اجتماعی	۷۸/۲۱	۱۶/۴۶	۱		
۲. سرمایه روان شناختی	۱۰۵/۴۸	۱۸/۳۰	۰/۳۸**	۱	
۳. شادکامی	۷۲/۶۶	۱۳/۳۶	۰/۴۶**	۰/۴۰**	۱

پیش فرض نرمال بودن داده‌ها یکی از مواردی است که باید پیش از بهره‌گیری از مدل معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گیرد. برای این کار از آزمون کالموگروف-اسمیرنف استفاده شد. فرض صفر در این آزمون مبنی بر این است که توزیع داده‌ها نرمال است و در سطح خطای ۰/۰۵ مورد آزمون قرار می‌گیرد. بنابراین، اگر معنی‌داری آزمون بزرگتر از ۰/۰۵ به دست آید، می‌توان گفت دلیلی برای نرمال بودن داده‌ها است. نتایج این آزمون در جدول ۲ ارائه شده است. چنانچه مشاهده می‌شود، به دلیل اینکه برای تمام متغیرها سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ است، نرمال بودن داده‌ها تأیید می‌شود.

جدول ۲. نتیجه آزمون کاموگروف-اسمیرنف

نتیجه	معناداری	مقدار آماره توزیع	متغیر
نرمال است	۰/۸۵	۰/۵۷۴	امنیت اجتماعی
نرمال است	۰/۶۶	۰/۶۵۹	سرمایه روان‌شناختی
نرمال است	۰/۳۷	۰/۹۲۷	شادکامی

علاوه بر پیش فرض نرمال بودن، قبل از آزمون مدل ابتدا مفروضه‌های هم‌خطی بودن متغیرها و استقلال خطاها مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که شاخص تحمل برای تمام متغیرهای پیش‌بین کوچک‌تر از ۰/۹۰، شاخص تورش واریانس کوچکتر از ۱/۳۰ همچنین مقدار شاخص دوربین و اتسون که به منظور بررسی مفروضه استقلال خطا اجرا شد برابر ۱/۹۵ بود. زمانی که شاخص تحمل بزرگتر از ۰/۱۰، شاخص تورم واریانس، کوچک‌تر از ده ($VIF < 10$) و مقدار آزمون دوربین و اتسون کوچک‌تر از چهار باشد ($Durbin-Watson < 4$) می‌توان گفت که از مفروضه‌های رگرسیون تخطی صورت نگرفته است. بنابراین با توجه به شاخص‌های به دست آمده، می‌توان نتیجه گرفت که شرایط انجام آزمون رعایت شده است. از این‌رو به منظور آزمون مدل معادلات ساختاری مورد نظر، یعنی بررسی نقش امنیت اجتماعی بر شادکامی اجتماعی از طریق میانجی‌گری سرمایه روان‌شناختی از روش معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد که شاخص‌های برازش تحلیل معادلات ساختاری، حاکی از برازش کلی مدل مورد نظر بود. برای بررسی برازش مدل‌های عاملی از شاخص‌های نسبت مجذور کای به درجه آزادی، شاخص بنتلر-بونت (NFI) و شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، و شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب (RMSEA)

و معیارهای دیگر (TLI شاخص توکر- لویس)، GFI (شاخص نیکویی برازش)، AGFI (شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته)، CFI (شاخص برازندگی تطبیقی)، IFI (شاخص برازندگی افزایشی) استفاده شده است. مشخصه های برازندگی الگوی تحلیل مسیر در جدول ۳ آورده شده است.

اگر مقدار χ^2/df کمتر از ۳ و مقدار RMSEA کمتر از ۰/۰۶ و مقدار شاخص های GFI, AGFI, NFI, IFI و CFI بین ۰/۹ تا ۱ باشد می توان گفت که مدل از برازش مطلوبی برخوردار است (کلاین، ۲۰۱۵). در این جدول مشاهده می گردد تمام شاخص های ذکر شده مقدار مناسب برای برازش مدل را کسب کرده اند.

جدول ۳. شاخص های نیکویی برازش برای مدل پیشنهادی

شاخص های برازش	X^2	df	X^2/df	RMSEA	GFI	AGFI	TLI	NFI	CFI	IFI
مقدار	۱۱	۵۱	۲/۱۷	۰/۰۵	۰/۹۹	۰/۹۵	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۹۹
			تأیید	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید

در جدول ۴ ضرایب اثر مستقیم، غیر مستقیم، کل و سطح معناداری بین متغیرهای پژوهش آورده شده است. همانطور که در این جدول ملاحظه می شود بین امنیت اجتماعی و شادکامی اجتماعی یک رابطه مستقیم ($t=7/18, \beta=0/46$)، رابطه کلی ($t=9/28, \beta=0/71$) و رابطه غیر مستقیم ($t=2/31, \beta=0/25$) وجود دارد. بین امنیت اجتماعی و سرمایه روان شناختی رابطه مستقیم ($t=3/29, \beta=0/27$) و رابطه کلی ($t=3/58, \beta=0/27$) و بین سرمایه روان شناختی و شادکامی اجتماعی رابطه مستقیم ($t=5/81, \beta=0/32$) و رابطه کلی ($t=6/65, \beta=0/32$) وجود دارد.

جدول ۴. برآورد ضرایب معیار شده اثر مستقیم، غیر مستقیم و کل الگو

مسیر	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل
امنیت اجتماعی ← شادکامی اجتماعی	**۰/۴۶	**۰/۲۵	**۰/۷۱
امنیت اجتماعی ← سرمایه روان شناختی	**۰/۲۷	-	**۰/۲۷
سرمایه روان شناختی ← شادکامی اجتماعی	**۰/۳۲	-	**۰/۳۲

در جدول ۵ ضرایب رگرسیون (روابط مستقیم) مدل های اندازه گیری و متغیرهای پنهان موجود در مدل گزارش شده است. بر اساس ضرایب مسیر استاندارد و مقادیر بحرانی متناظر ارائه شده در جدول ۵، ملاحظه می شود که همه مسیرهای مستقیم معنی دار می باشند. در بین روابط استاندارد معنی دار مستقیم میان متغیرهای مدل پیشنهادی تحقیق، به ترتیب رابطه

امنیت اجتماعی با سرمایه روان‌شناختی ($\beta=0/27$, $p \leq 0/05$)، رابطه سرمایه روان‌شناختی با شادکامی اجتماعی ($\beta = 0/32$, $p \leq 0/05$) و رابطه امنیت اجتماعی با شادکامی اجتماعی ($\beta=0/67$, $p \leq 0/01$) می‌باشد.

جدول ۵. پارامترهای اندازه‌گیری روابط مستقیم در مدل پیشنهادی

مسیر	برآورد معیار	برآورد غیر معیار	خطای معیار	نسبت بحرانی	سطح معنی‌داری (p)
امنیت اجتماعی بر امنیت اجتماعی	۰/۸۷	۰/۹۵	۰/۰۵۷	۱۵/۲۶	$p=0/001$
امنیت اجتماعی بر عملکرد نیروی انتظامی	۰/۷۱	۰/۸۳	۰/۰۶۴	۱۱/۹۳	$p=0/01$
امنیت اجتماعی بر قوانین حکومتی	۰/۹۴	۰/۹۷	۰/۰۴۴	۲۱/۳۶	$p=0/001$
سرمایه روان‌شناختی بر خودکارآمدی	۰/۹۲	۰/۹۵	۰/۰۴۸	۱۹/۱۶	$p=0/001$
سرمایه روان‌شناختی بر امید	۰/۸۴	۰/۹۱	۰/۰۵۳	۱۵/۸۴	$p=0/01$
سرمایه روان‌شناختی بر خوش بینی	۰/۷۳	۰/۷۸	۰/۰۷۱	۱۰/۲۸	$p=0/01$
سرمایه روان‌شناختی بر تاب آوری	۰/۶۶	۰/۷۲	۰/۰۷۳	۹/۰۴	$p=0/01$
شادکامی اجتماعی بر رضایت از زندگی	۰/۷۵	۰/۸۱	۰/۰۵۶	۱۳/۳۹	$p=0/01$
شادکامی اجتماعی بر حرمت خود	۰/۸۸	۰/۹۴	۰/۰۵۱	۱۷/۲۵	$p=0/001$
شادکامی اجتماعی بر بهزیستی	۰/۷۲	۰/۷۸	۰/۰۶۷	۱۰/۷۴	$p=0/01$
شادکامی اجتماعی بر رضایت خاطر	۰/۶۳	۰/۷۰	۰/۰۷۸	۸/۰۷	$p=0/01$
شادکامی اجتماعی بر خلق مثبت	۰/۵۵	۰/۶۳	۰/۰۸۱	۶/۷۹	$p=0/01$
امنیت اجتماعی بر شادکامی اجتماعی	۰/۴۶	۰/۵۴	۰/۰۶۴	۷/۱۸	$p=0/01$
سرمایه روان‌شناختی به شادکامی اجتماعی	۰/۳۲	۰/۴۵	۰/۰۵۵	۵/۸۱	$p=0/05$
امنیت اجتماعی به سرمایه روان‌شناختی	۰/۲۷	۰/۳۵	۰/۰۸۲	۳/۲۹	$p=0/05$

در مدل پژوهش حاضر، فرضیه اول تحقیق، حاکی از مسیرهای غیرمستقیم بین متغیرهای پژوهش بود. در این پژوهش روابط غیرمستقیم متغیرها (میانجی‌گری‌ها) از طریق روش بوت استرپ مورد آزمون قرار گرفته است. با توجه به اینکه در این تحلیل یک متغیر مستقل حضور دارد، بنابراین یک تحلیل میانجی‌گری با استفاده از روش بوت استرپ ارائه شده در نرم‌افزار Amos برای بررسی رابطه امنیت اجتماعی با شادکامی اجتماعی با میانجی‌گری سرمایه‌های روان‌شناختی انجام شد. نمودار ۱ این رابطه میانجی‌گر را نشان می‌دهد.

همان‌طور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود در مدل میانجی‌گری، یک رابطه غیرمستقیم بین امنیت اجتماعی و شادکامی اجتماعی با میانجی‌گری سرمایه روان‌شناختی وجود دارد که

به دلیل ساده بودن مدل برای آزمون آن از روش بوت استرپ ارائه شده در نرم افزار Amos استفاده شد. مندرجات جدول ۵ نتایج پارامترهای مسیرهای مستقیم الگوی میانجی گری را نشان می دهد.

نمودار ۱. میانجی گری رابطه الگوی تعاملی امنیت اجتماعی با شادکامی اجتماعی از طریق سرمایه روان شناختی

با توجه به نتایج مندرج در جدول ۶ مشخص شده است که ارتباط غیرمستقیم امنیت اجتماعی به شادکامی اجتماعی از طریق سرمایه روان شناختی $\beta=0/25$ در سطح معنی داری $p \leq 0/01$ معنی دار است. همچنین می توان گفت با توجه به این که عدد صفر در محدوده حد بالا و پایین قرار نمی گیرد سرمایه روان شناختی نقش میانجی را در خصوص رابطه میان امنیت اجتماعی و شادکامی اجتماعی را ایفا می کند.

جدول ۶: نتایج بوت استرپ مربوط به رابطه غیرمستقیم در مدل میانجی گری پژوهش

رابطه غیر مستقیم متغیرها	برآورد استاندارد	حد بالا	حد پایین	سطح معنی داری (p)
امنیت اجتماعی به شادکامی اجتماعی از طریق سرمایه روان شناختی	۰/۲۵	۰/۳۲	۰/۱۸	$p \leq 0/05$

● بحث و نتیجه گیری

○ هدف از پژوهش حاضر، پاسخ به این سؤال بود که «رابطه امنیت اجتماعی، سرمایه روان شناختی و شادکامی اجتماعی چگونه است» و آیا سرمایه روان شناختی در رابطه میان امنیت اجتماعی و شادکامی اجتماعی مردم منطقه ۴ شهر اهواز، نقش میانجی دارد؟ نتایج نشان داد که «شادکامی اجتماعی» از طریق «امنیت اجتماعی» و با نقش میانجی «سرمایه روان شناختی» قابل پیش بینی است. همان طور که مطالعات پیشین نشان داده اند امنیت اجتماعی باعث افزایش شادکامی اجتماعی می شود. همچنین بررسی هایی که به مطالعه رابطه میان سرمایه روان شناختی و شادکامی اجتماعی پرداخته اند نشان داده اند که سرمایه روان شناختی منجر به افزایش شادکامی اجتماعی می شود. در پژوهش حاضر یافته ها حاکی از این بود که امنیت اجتماعی

به طور مستقیم و غیر مستقیم، از طریق سرمایه روان شناختی با شادکامی اجتماعی ارتباط دارد که این یافته با پژوهش های را می توان تا حدودی با پژوهش های هاشمی نصرت آباد، باباپور خیرالدین و بهادری خسروشاهی (۱۳۹۰)؛ آلیوو و کاراکوس (۲۰۱۵) و نیاسار و آتش پور (۲۰۱۶) همسو دانست. در تبیین این یافته از پژوهش می توان گفت، از آنجا که امنیت اجتماعی توانایی جامعه برای حفظ هویت، منافع و ویژگی های اساسی خود در برابر شرایط متحول و تهدیدها و نیز توانایی ارتقای وضعیت اجتماعی به سمت ارزش ها و آرمان های جامعه است (احمدی مقدم، ۱۳۸۶).

○ از طرف دیگر در سایه امنیت اجتماعی است که امکان حمایت های اجتماعی (حمایت خانواده، دوستان، همکاران و ...) فراهم می گردد، و در پژوهش های متعددی (جعفری و مجیدی مقدم، ۱۳۹۲؛ لی و همکاران، ۲۰۱۴) نقش حمایت اجتماعی در ایجاد، تقویت و توسعه کیفیت زندگی (بشارت، کشاورز، غلامعلی لوسانی و عربی، ۱۳۹۷) و سرمایه روان شناختی مورد تأکید قرار گرفته است.

○ با توجه به نتایج به دست آمده، امنیت اجتماعی بر شادکامی اثر مستقیم دارد. و میان امنیت اجتماعی و شادکامی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد که این یافته از پژوهش را می توان همسو با مطالعات جانجانی؛ مؤمنی و کرمی (۱۳۹۳)؛ وب و ویلیامز (۲۰۱۲)، فریزاده، حقی و آفاز یارتی (۲۰۱۵)؛ متقی، رضایی و اکبری (۱۳۹۷)؛ رشیدی کوچی، نجفی و محمدی فر (۱۳۹۶)؛ برادشو (۲۰۰۸)؛ ابراهیمی و بنی فاطمه (۱۳۹۳) و غفاری و شیرعلی (۱۳۹۵) همسو دانست. در توجیه این یافته از تحقیق باید ابراز داشت که امنیت در ابعاد و انواع مختلف آن یکی از نیازهای اساسی بشر برای زندگی مطلوب و رسیدن به کمال و سعادت است. در جامعه ای که افراد امنیت اجتماعی بهتری را تجربه می کنند، گسترده ترین تعاملات بین افراد به دلیل امنیتی که وجود دارد گسترش یافته و این خود زمینه دستیابی به منابع مختلف حمایتی را برای شخص فراهم می کند. منابع حمایتی که می توانند در مقابله با مشکلات و دشواری های زندگی، فرد را یاری داده و عبور از مراحل بحرانی را برای شخص هموارتر کنند.

○ در تبیینی دیگر برای این یافته از تحقیق می توان ابراز داشت که در سایه امنیت اجتماعی امکان برنامه ریزی های اجتماعی و آموزش سبک زندگی سالم وجود دارد. به

عبارت دیگر در صورت وجود امنیت اجتماعی در جامعه این امکان فراهم است که افراد با کنش متقابل و ارتباط با هم نوعان خود به سوی تحقق اهداف و آرزوهای خود سوق حرکت نمایند که این امر به نوبه خود می تواند منجر به ارتقاء بیشتر شادکامی در زندگی مردم شود (جانجانی، مومنی و کرمی، ۱۳۹۳).

○ همچنین نتایج نشان داد که سرمایه روان شناختی بر شادکامی اثر مستقیم دارد. این یافته از مطالعه را می توان با نتایج پژوهش های استادی و آبکناری (۱۳۹۸)؛ ساریکام (۲۰۱۵)؛ لور (۲۰۱۴)؛ عبدالخالق و لستر (۲۰۱۷)؛ نیاسار و آتش پور (۲۰۱۶)؛ لگال و میر (۲۰۰۹)؛ پیلائی (۲۰۱۲)؛ کرشنا (۲۰۱۲) و نادری و همکاران (۱۳۹۴) همسو دانست. در واقع وجود چهار مؤلفه ادراکی - شناختی یعنی امید، خوش بینی خودکارآمدی و تاب آوری در یک نظام به هم پیوسته به عنوان سپری مقاوم در برابر عوامل فشار آفرین برای افراد عمل می کند (روبینز؛ میل؛ کاسپیو و واتر - مارش، ۱۹۹۸) و بر بهزیستی روانی (قدیمی نوران و یونسی، ۱۳۹۵) و کیفیت زندگی (حیدری ساریان، ۱۳۹۳) اثرگذار است بنابراین می شود انتظار داشت که وجود سرمایه های روان شناختی با توانایی ها و قابلیت های که در افراد به وجود می آورند زمینه شادکامی آنان را فراهم سازند.

○ همچنین در تبیینی دیگر برای این یافته از تحقیق باید خاطر نشان کرد که روانشناسی مثبت به جای تأکید بر شناسایی کمبودهای روانی و کاستی های رفتاری و ترمیم یا درمان آنها به شناخت و ارتقای وجوه و نقاط قوت انسان توجه و تأکید دارد (کار، ۱۳۸۵). تاب آوری و خوشبینی منجر به بروز عواملی می شوند که از فرد در هنگام بروز تنش حمایت می کند و باعث شکل گیری رضایت و شاد در فرد می گردد (سوری، حجازی و سوری نژاد، ۱۳۹۳). با افزایش امید سازگاری بهتری در شرایط مختلف و ایجاد حس رضایت و شادکامی در فرد به وجود می آید. خودکارآمدی نیز با ایجاد سطوح بالای بهره گیری از راهبردهای شناختی و فراشناختی، رابطه منعی داری با افزایش شادکامی در افراد دارد. خودکارآمدی می تواند به عنوان یک عامل شناختی، نقش تعدیل کننده را در موقعیت های مختلف زندگی را به عهده داشته باشد و رضایتمندی و شادکامی را در زندگی افزایش دهد (لوزینسکا و همکاران، ۲۰۱۰).

○ در نهایت یافته های پژوهش حاکی از این بود که امنیت اجتماعی بر سرمایه

روان‌شناختی اثر مستقیم دارد. این یافته از تحقیق که خرده مؤلفه امنیت اجتماعی قادر به پیش‌بینی سرمایه روان‌شناختی می‌باشد را می‌توان با مطالعات، لی و همکاران (۲۰۱۴) تقریباً همخوان دانست. در توجیه این یافته باید خاطر نشان کرد از آنجاکه سرمایه روان‌شناختی یک حالت روانشناسی مثبت و رویکرد واقع‌گرا و انعطاف‌پذیر نسبت به زندگی است و افرادی را می‌توان واجد این ویژگی روان‌شناختی دانست که توانایی شخصی برای هدف‌گذاری، تجسم مسیرهای لازم برای رسیدن به هدف‌ها و داشتن انگیزه در جهت رسیدن به آن اهداف باشند، و وقایع زندگی را با اسنادهای علی مثبت تبیین کنند، ظرفیت پاسخ‌دهی و شکوفا شدن حتی در شرایط تنیدگی زای مثبت یا منفی را دارا باشند و به توانایی‌های خود برای انجام یک تکلیف خاص مطمئن هستند (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷).

○ علاوه بر این می‌توان این‌چنینی ن این یافته را توجیه کرد که سلامت اجتماعی از عوامل اجتماعی از جمله امنیت اجتماعی ریشه می‌گیرد (سام آرام، ۱۳۸۸) و زمانی که شخص دارای سلامت اجتماعی است می‌تواند فعالیت‌ها و نقش‌های اجتماعی خود را در حد متعارف بروز و ظهور دهد و با جامعه و هنجارهای موجود، احساس پیوند و اتصال می‌کند و سعی در بهبود کیفیت روابط اجتماعی خود با دیگران دارد (کیز و شاپیرو، ۲۰۰۴) زمانی که امنیت اجتماعی سلامت اجتماعی افراد را متأثر ساخت می‌توان انتظار داشته باشیم که امیدواری، خوش‌بینی، خودکارآمدی و تاب‌آوری آن‌ها در دل این اتصال با پیوندهای اجتماعی و روابط بهبود یافته تقویت گردد.

یادداشت‌ها

1. volitional activities
2. Oxford Happiness Questionnaire
3. Psychological Capital Questionnaire

● منابع

- ابراهیمی، نیر؛ بنی فاطمه، حسین (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین میزان احساس امنیت اجتماعی و میزان نشاط اجتماعی در بین کارکنان استانداری آذربایجان شرقی. *فصلنامه مطالعات علوم اجتماعی ایران*، ۱۱(۴۱)، ۲۶-۱.
- احمدی مقدم، اسماعیل (۱۳۸۹). امنیت اجتماعی و هویت. *فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی*، شماره ۲۳، ۱۳۳-۱۶۳.

- استادی، مریم؛ عشقی آبکناری، سمیه (۱۳۹۸). پیش بینی شادی توسط سرمایه روان شناختی و هدف در زندگی کارمندان سازمان زمین شناسی شهر تهران. *مجله رویش روانشناسی*، ۸(۱)، ۷۶-۶۹.
- بشارت، محمدعلی؛ کشاورز، سمیرا؛ غلامعلی لواسانی، مسعود؛ و عربی، الهام (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای حمایت اجتماعی ادراک شده در رابطه بین روانسازه‌های ناسازگار اولیه و کیفیت زندگی. *مجله روانشناسی*، ۳(۸۷)، ۲۷۰-۲۵۶.
- جانجانی، پریسا؛ مؤمنی، خدا مراد؛ و کرمی، جهانگیر (۱۳۹۳). رابطه امنیت اجتماعی و سبک زندگی با کیفیت زندگی و شادکامی زنان شهر کرمانشاه. *مجله تحقیقات بالینی در علوم پیراپزشکی*، ۳(۴)، ۲۵۶-۲۴۷.
- جعفری، پریش و مجیدی مقدم، زهرا (۱۳۹۲). رابطه بین حمایت سازمانی ادراک شده، سرمایه روان شناختی و رفتار شهروندی سازمانی در کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، *فصلنامه نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، ۸(۴)، ۳۶-۲۲.
- حاج حسینی، منصوره؛ سلیم احمد، ژاکا؛ اژه‌ای، جواد؛ و نقش، زهرا (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای تاب‌آوری در ارتباط اضطراب مرگ و سلامت عمومی نوجوانان مهاجر عراقی متأثر از جنگ با داعش. *مجله روان شناسی*، ۳ (۸۷)، ۲۵۵-۲۴۲.
- حسن نیا، سمیه؛ صالح صدق پور، بهرام؛ و دماوندی، مجید ابراهیم (۱۳۹۳). مدل یابی رابطه ساختاری هوش هیجانی و شادکامی با واسطه‌گری خودکارآمدی و خودتنظیمی تحصیلی. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری*، ۶(۲)، ۶۰-۳۲.
- حیدری ساریان، وکیل (۱۳۹۳). نقش سرمایه‌های روان شناختی در ارتقای کیفیت شاخص‌های کیفیت زندگی در مناطق روستایی مطالعه موردی: شهرستان مشکین شهر. *فصلنامه علمی- پژوهشی و بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران*، ۴۲ (۴۲)، ۲۵۵-۱۲-۲۳۹.
- رشیدی کوچی، فریده؛ نجفی، محمود؛ و محمدی فر محمدعلی (۱۳۹۶). نقش سرمایه روان شناختی مثبت و عملکرد خانواده در پیش بینی شادکامی در دانش آموزان دبیرستانی. *فصلنامه پژوهشنامه روانشناسی مثبت*، ۲(۳)، ۹۵-۷۹.
- ساریان، حیدری (۱۳۹۲). نقش سرمایه‌های روان شناختی در ارتقای کیفیت شاخص‌های کیفیت زندگی در مناطق روستایی مطالعه موردی: شهرستان مشکین شهر. *فصلنامه علمی- پژوهشی و بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران*، ۴۲ (۴۲)، ۲۵۵-۱۲-۲۳۹.
- سام‌آرام، عزت‌الله (۱۳۸۸). رابطه بین سلامت اجتماعی و امنیت اجتماعی با تأکید بر رهیافت پلیس جامعه‌محور.

نشریه انتظام اجتماعی، (۱)، ۲۹-۹.

سوری، حسن؛ حجازی، الهه؛ و سوری نژاد، محسن (۱۳۹۰). رابطه تاب‌آوری و بهزیستی روانشناختی: نقش واسطه‌ای خوش‌بینی. *فصلنامه روانشناسی کاربردی*، (۱)، ۱۵-۵.

صحابی، جلیل (۱۳۸۹). *شناسایی عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی در شهر سنندج*، طرح پژوهشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج.

عبدی، توحید؛ امین صارمی، نوذر؛ و ساعدی، علی محمد (۱۳۸۷). تأثیر اجرای طرح ارتقاء امنیت اجتماعی بر اعتماد مردم به پلیس در محدوده مرکزی کرج. *پژوهش‌های مدیریت انتظامی*، (۳)، ۲۸۱-۲۶۱.

غفاری، غلامرضا؛ شیرعلی، ابراهیم (۱۳۹۵). بررسی وضعیت نشاط اجتماعی در بین شهروندان و رابطه آن با احساس امنیت اجتماعی. *فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی*، (۱)، ۵۷-۳۳.

قدیمی نوران، میترا؛ یونسی، جلیل (۱۳۹۵). ساخت و رواسازی مقیاس سرمایه روان‌شناختی و رابطه آن با بهزیستی ذهنی. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، (۲۵)، ۱۵۹-۱۸۶.

کار، آلن (۱۳۸۵). *روانشناسی مثبت: علم شادمانی و نیرومندهای انسانی*. ترجمه حسن پاشا شریفی؛ جعفر نجفی‌زند؛ و باقر ثنایی. تهران: سخن.

کیا، علی‌اصغر؛ امیری، رقیه (۱۳۹۲). بررسی میزان شادکامی اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین شهروندان ۱۵-۶۴ سال اهواز. *فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، (۱۵)، ۱۷۷-۱۳۹.

گیدنز، آنتونی (۱۳۹۲). *پیامدهای مدرنیته*. ترجمه حسن ثلاثی. تهران: نشر مرکز.

متقی، شکوفه؛ رضایی، صادق؛ و اکبری، روحاله (۱۳۹۷). بررسی تأثیر سرمایه روان‌شناختی و خودکارآمدی بر احساس امنیت اجتماعی دانش‌آموزان. *فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی*، (۵۴)، ۱۹-۱.

نادری، مهدی؛ جعفری، پروش؛ و کمالی دولت‌آبادی، مهدی (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین هوش هیجانی سرمایه روان‌شناختی و شادی در کارکنان صنایع نساجی یزدباف، *مجله نساجی امروز*، (۵۳)، ۵۸-۵۲.

هادی‌نژاد، حسن و زارعی، فاطمه (۱۳۸۸). پایایی، اعتبار و هنجاریابی پرسشنامه شادکامی آکسفورد. *فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناختی*، (۱ و ۲)، ۷۷-۶۲.

هاشمی نصرت‌آباد، تورج؛ باباپور خیرالدین، جلیل و بهادری خسروشاهی، جعفر (۱۳۹۰). نقش سرمایه روان‌شناختی در بهزیستی روانی با توجه به اثرات تعدیلی سرمایه اجتماعی. *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی*، (۴)، ۱۴۴-۱۲۳.

یعقوبی، حمید؛ برادران، مجید (۱۳۹۰). همسته‌های سلامت روان: شادکامی، ورزش و هوش هیجانی. *فصلنامه*

پژوهش‌های نوین روانشناختی، (۲۳) ۸، ۲۴۰-۲۲۵.

- Abdel-Khalek, A. M., & Lester, D. (2017). The association between religiosity, generalized self-efficacy, mental health, and happiness in Arab college students. *Personality and Individual Differences, 109*, 12-16.
- Aliyev, R., & Karakus, M. (2015). The effects of positive psychological capital and negative feelings on students' violence tendency. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 190*, 69-76.
- Biggs, A. G. (2002). *Personal accounts in a down market: How recent stock market declines affect the social security reform debate*. Cato Institute.
- Bradshaw, J. (2008). *Social security, happiness and well-being* (Vol. 14). Intersentia.
- Cordner, G. W., & Scarborough, K. E. (2010). *Police administration* (7th edition). New Providence, NJ: LexisNexis. Anderson Publishing Ekman, P.(1992).
- Diener, E., & Chan, M. Y. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being, 3*(1), 1-43.
- Diener, E., & Ryan, K. (2009). Subjective well-being: A general overview. *South African Journal of Psychology, 39*(4), 391-406.
- Farzizadeh, Z., Haghi, S., & Aghaziyarati, R. (2015). Women's feeling of social security and social happiness. *IAU International Journal of Social Sciences, 5*(1), 23-34.
- Hills, P., & Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences, 33*(7), 1073-1082.
- Joshanloo, M., Park, Y. O., & Park, S. H. (2017). Optimism as the moderator of the relationship between fragility of happiness beliefs and experienced happiness. *Personality and Individual Differences, 106*, 61-63.
- Keyes, C. L., & Shapiro, A. D. (2004). Social well-being in the United States: A descriptive epidemiology. *How Healthy Are We, 15*(3), 350-72.
- Kreshona, P. (2012). Happiness, psychological capital and organisational citizenship behaviour of employees in a financial institution in durban, South Africa, Submitted in Partial Fulfilment of the requirements for the degree of master of social science industrial psychology in the school of Applied Human Sciences, University of Kwazulu-Natal Durban, South Africa.
- Legal, J. B., & Meyer, T. (2009). Goal priming and self-efficacy: Independent contributions to motor performance. *Perceptual and Motor Skills, 108*(2), 383-391.
- Li, B., Ma, H., Guo, Y., Xu, F., Yu, F., & Zhou, Z. (2014). Positive psychological capital:

- A new approach to social support and subjective well-being. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 42(1), 135-144.
- Lower, K. E. (2014). *Understanding resilience and happiness among college students* (Doctoral dissertation, Middle Tennessee State University).
- Luthans, F.; Youssef, C. & Avolio, B. (2007). *Psychological capital: Developing the human competitive edge*. Oxford University Press
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M., & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9(2), 111-131.
- Niyasar, N. A., & Atashpuor, H. (2016). Effectiveness of group training of psychological capital on happiness due to the moderating effect of social relationships. *International Journal of Educational and Psychological Researches*, 2(3), 150.
- Pillay, K. (2012). *Happiness, psychological capital and organisational citizenship behaviour of employees in a financial institution in Durban, South Africa* (Doctoral dissertation, University of KwaZulu-Natal, Durban).
- Robbins S, Millet B, Caccioppe R, & Waters-Marsh T. (1998). *Organisational behaviour*, (2ndEd). Australia: Prentice Hall.
- Sarıçam, H. (2015). Subjective happiness and hope. *Universitas Psychologica*, 14(2), 685-694.
- Sheldon, K. M., & Lyubomirsky, S. (2004). Achieving sustainable new happiness: Prospects, practices, and prescriptions. *Positive Psychology in Practice*, 127-145.
- Webb, D., & Wills-Herrera, E. (Eds.). (2012). *Subjective well-being and security* (Vol. 46). Springer Science & Business Media.

